

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Michaela Šofková

Název práce: Dopady střídavé péče na každodenní život dětí po rozvodu

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*): Tomáš Kobes

Předkládaná bakalářská práce se soustředí na vliv porozvodového uspořádání na každodenní život dětí. Takto rozvržené téma je relevantní předmětem stojícím na pomezí práva, psychologie a sociologie a pro jeho postižení byli zvoleni relevantní informátoři, které muselo být vzhledem k tématu obtížné kontaktovat, stejně jako s nimi vést na takové téma rozhovor. Některá prezentovaná zjištění jsou velice zajímavá a pro sociologii velmi podstatná. Michaela Šofková se takto rozvržený cíl podařilo naplnit. Text co do úrovně zpracování, struktury textu a práce s relevantní literaturou odpovídá kritériím bakalářské práce. Navzdory těmto pozitivům si dovoluji upozornit na některá negativa.

1. Práce má nejasně a příliš obecně vymezený záměr práce. Chce se soustředit na vliv porozvodového uspořádání na každodenní život dětí. Domnívám se, že by bylo vhodné lépe specifikovat, co je ovlivňováno, tedy vlastní předmět zájmu. Jde jen o psychiku dítěte nebo porozvodové uspořádání podmiňuje sociální interakce. V tomto smyslu v textu postrádám lepší zdůvodnění, proč by střídavá péče měla být relevantním předmětem sociologického zájmu. Teprve během pročitání textu jsem pochopil, že rozvod je koncipován jako stigma, u kterého se předpokládá, že dětem snižuje jejich životní šance a jejich sociální status a že se v rozhovorech sleduje především vliv na vztahy s rodiči, s přáteli, či jak se rozvod podílí na organizaci volného času.

2. Největší slabinou je teoretický rámec práce. V zásadě jde o přehled a kontextualizaci střídavé péče vzhledem k právnímu kontextu a k aktuálním statistickým údajům. Některá tvrzení, týkající se především rozvodu, se opírají o často nekriticky přebíraná klišé, která nedávají příliš dobrý smysl. Např. ze s. 3: *“Již v historii je možné spatřovat jednu z možných příčin vysoké rozvodovosti současné doby, konkrétně v přerodu tradiční společnosti na moderní, během kterého dochází také k proměně rodiny. K uzavření manželství už nestačí jen ekonomické důvody, je zapotřebí především láska a vzájemné city. Tím se instituce manželství i rodiny stává značně nestabilní.”* Manželství ve středověku, tedy předmoderní době, bylo v zorném poli církve, která se snažila intervenovat do lokálních rodinných vztahů tím, že vznik manželství podmiňovala nikoliv politickým nebo ekonomickým kalkulem, ale láskou mezi partnery, která měla být analogická ke křesťanské lásce, která je integrální součástí křesťanské doktríny. A naopak existují manželství moderní doby, která sledovala kromě lásky partnerů, také ekonomický a politický rozměr tohoto sňatku. Například sňatek členů rodiny Fordů (výrobce automobilů) a Firestonů (výrobce pneumatik). Zdůvodnění, že manželství je nestabilní, protože v něm chybí vzájemné city, je v perspektivě tohoto argumentu nedostatečné a zasloužilo by si mnohem lepší zdůvodnění. Stejně tak nesrozumitelné se mi jeví termín mateřství v postmoderní době, se kterým pracuje na s. 5. Obecně z teoretického rámce dost dobře nevyplývá, co bude v empirické části analyzováno. V tomto směru by práci prospělo, kdyby rozvod byl systematicky uchopen skrze Goffmanovo stigma a adekvátně k tomu byla formulována výzkumná otázka.

3. Vzhledem k teoretické části zvolená centrální výzkumná otázka neodpovídá preferovanému teoretickému rámci. Ta se soustředí na oblasti vztahů s rodiči, sociální vazby s kamarády (je možné mít i jiné vazby s kamarády než sociální?), trávení volného času a rozhodování o porozvodém

uspořádání. Podle mne je vedle sebe mnoho velmi nesourodých témat, které by bylo nutné lépe přiblížit. Co znamená vztah s rodiči? Mám mu rozumět jako frekvenci interakce dítěte mezi jednotlivými rodiči? Nebo jde o vztah mající kognitivní dimenzi, která podmiňuje rozumění otcovství a mateřství a obecně manželství? Tyto roviny nejsou v textu důsledně ošetřeny. Na druhou stranu nepopírám, že přepisy z rozhovorů nemají k těmto oblastem výpovědní hodnotu a nejsou zajímavé. Jen chci zdůraznit, že by v tomto směru prospělo důslednější teoretické ukotvení, ze které by vyplývala mnohem lépe formulovaná výzkumná otázka.

4. Podobně problematická je i metodologická část. Ta se omezuje jen na její popis a využití MAXQDA a způsob kódování. Neexistuje specifikace kódů a subkódů a zdůvodnění jejich relevance vzhledem k teoretické části - na kterou teorii se odkazuje? Na etnometodu, symbolický interakcionismus, funkcionalismus či kognitivní teorii?

I když práce pracuje se zajímavým tématem a prezentované rozhovory obsahují velice zajímavé a sociologicky relevantní informace, domnívám se, že práce vzhledem k uvedeným slabým stránkám mohla být zpracována lépe. Z toho důvodu práci hodnotím jako dobrou, v případě dobře provedené obhajoby jako velmi dobrou.

Doplňující otázky:

1. Vzhledem k uvedené námitce o nedostatečné teoretické rámci, zkuste navrhnout, jaký teoretický rámec by jste preferovala při vysvětlení porozvodového uspořádání vzhledem k dětem a co by jste v rozhovorech s dotýčnými aktéry vzhledem k této teorii sledovala.

2. V práci používáte pro mne nesrozumitelným způsobem rozlišení mezi moderní a postmoderní rodinou/mateřstvím. Vysvětlete, jaký je mezi nimi rozdíl a jak tento rozdíl souvisí s rozvodem, rodinou popřípadě mateřstvím či rodičovstvím.

Datum:

Podpis: